

Jeg vil gerne forene min Røst med de andre, som have talt derom, for at opfordre den højtærede Minister til ved de Midler, som staa til hans Raadighed, snarest muligt at sætte os i Stand til at behandle denne Sag. Det, som det her i første Række kommer an paa — der er naturligvis meget andet, men dette er en Sag, som danner Grunden for det hele — er at adskille den militære Jurisdiktion fra den borgerlige, saaledes at det kun er militære Tjenestesager, der komme for de militære Retter, medens alt andet kommer for de borgerlige Domstole. Denne Reform er gennemført allerede i saadanne Kulturlande som Italien og Norge, og den er for Tiden foreslaaet af den nuværende franske Krigsminister. Jeg tror, særlig efter Tankegangen i den højtærede Justitsministers sidste Ytringer, at der ikke vil være noget til Hinder for at drage Grænsen allerede ved de her foreliggende Forslag. Skulde dette ikke bekræfte sig, skulde den højtærede Minister alligevel finde Betænkelighed ved at gøre det nu, skal jeg ikke staa meget paa, at Grænsen mellem det militære og det borgerlige drages allerede i disse Lovforslag; men hverken logisk eller retlig vil der være noget i Vejen for allerede her at bestemme, at den almindelige Retspleje ogsaa gælder for militære, undtagen naar Taleren er om militære Tjenestesager.

Der er ikke her som ved det foregaaende Lovforslag egentlig noget Hovedpunkt, der frembyder sig for ønskelig Ændring; men der er dog flere efter min Mening ret vigtige Ting, som jeg vil gøre nogle faa Bemærkninger om. Mellem de omhyggelige og detaillerede Bestemmelser om Domstolens Virksomhed savner jeg to Ting, som vort Retsliv meget trænger til. Der er for det første et ejendommeligt Forhold med Affattelsen af Domme i de forskellige Instanser. Det er nu en underlig Praksis, at i Halvdelen af Dommene fra de overordnede Instanser finder man ikke anført, hvilken Dom det drejer sig om og fra hvilken Jurisdiktion den kommer. Jeg tror; det skal indføres som Lovregel, at det i de overordnede Instansers Domme skal anføres, hvilken Jurisdiktion og hvilken Dom der her er Tale om. Der er et andet beslægtet Forhold, som jeg tillægger nogen Betydning. Det er Praksis for Øjeblikket, at der i Overrettsdomme skal gives ny Domsgrunde for Dommen, selv om den indeholder en Stadfæstelse af første Instanses Dom. Dette Forhold har sin ret mærkelige Historie. Det er nemlig sket, at, da en Dom der, var fældet i første

Instans og blev stadfæstet af Overretten i terminis, som man kalder det, d. v. s. paa den indankede Doms Grunde, blev denne Fremgangsmaade misbilliget af Højesteret, idet Højesteret har opfattet Lovreglerne for Overrettens Virksomhed saaledes, at Overretten skulde give helt ny Domsgrunde. Denne meget uheldige Praksis, som ikke har Udsigt til at forandres uden ved Lov, tror jeg; at man skulde forandre saaledes, at en Dom kan stadfæstes enten i Henhold til den tidligere Doms Grunde eller i Henhold til ny Begrundelse. Det vil lettelig ses, at det udøver en uheldig Virkning paa Domsaffattelsen, naar den første Dom, selv om baade dens Resultat og Begrundelse billiges, ikke kan stadfæstes i sin egen Affattelse; thi det er dog saaledes, at medens en Flerhed af Dommere give nogen Betyggelse for et bedre Resultat, kan det siges vistnok uden Modsigelse, at Enkeltmandsarbejde, naar for Resten Resultatet er det samme, i Virkeligheden giver en større Betyggelse for en god Dom end det kollegiale Arbejde. Jeg tror derfor, at man skulde indsætte en Bestemmelse sigtende derhen, at en Dom kan gives enten i Henhold til de i samme anførte Grunde eller paa ny Grunde.

Jeg har allerede tidligere nævnt det efter min Mening uheldige i, at Administrationen skal give Regler for Retternes Virksomhed. Dette forekommer ogsaa i flere af det foreliggende Lovforslags Paragraffer, navnlig i § 54 om Retslisterne og § 67 om Retsbøgerne. Jeg hørte, at den højtærede Minister fandt den Fremgangsmaade nok saa god som den at lade Domstolene selv udføre de heromhandlede Hverv; men jeg beder dog om, at vi under vort kommende Arbejde maa optage det Spørgsmaal og tale en Gang til derom, thi jeg er tilbøjelig til at tro, at det rette vil være at følge en forandret Fremgangsmaade.

I Forbindelse dermed vil jeg ogsaa gøre den Bemærkning, at det vil være rimeligt, at Retterne, naar de skulle have undersøgt noget i Udlandet, henvende sig til Udenrigsministeren, ikke til Justitsministeren. En Domstol skal hverken være undergivet Udenrigsministeriet eller Justitsministeriet. Den Opfattelse, som hidtil har været den gældende, ganske naturlig over for de blandede Domstole, og hvoraf der har været ikke saa lidt ogsaa over for de rene Domstole, at der er et vist Underordningsforhold til Justitsministeriet, tror jeg, man skal fjerne. Jeg vil tilføje, at den ny Regel, man vil ind-